

بررسی برخی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته و تمایل به ترک تحصیل در دانشجویان پرستاری ورودی ۹۳ دانشگاه علوم پزشکی کرمان

نویسندگان:

محمد مهدی صفری^۱، محمد احمدی زاده^۱، محمد قانونی^۱، فاطمه الماسیان^۱، حکیمه حسین رضایی^{۲*}

۱- گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده پرستاری و مامایی رازی، کرمان، ایران

۲- مرکز تحقیقات فیزیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

Journal of Education and Ethics in Nursing, Volume 3, Number 2, Summer 2014

چکیده:

مقدمه: ترک حرفه یکی از بزرگترین مشکلات پیشروی حرفه‌ی پرستاری مطرح است. با توجه به اهمیت شغل پرستاری در خدمت رسانی به بیماران و ارتقاء سطح سلامت جامعه، پژوهش فوق با هدف تعیین عوامل مؤثر بر انتخاب رشته و تمایل به ترک تحصیل در دانشجویان پرستاری بررسی گردید.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی است. واحد‌های مورد بررسی دانشجویان پرستاری از دانشکده‌ی پرستاری و مامایی رازی بوده‌اند که به روش سرشماری انتخاب شده‌اند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه ساختارمند و محقق ساخته با نمره‌ی روایی صوری و محتوایی ۰.۸ و پایایی به روش آلفای کرونباخ با نمره‌ی ۰.۸۷ که در سه بخش اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه‌ی علل انتخاب رشته، پرسشنامه‌ی تمایل به ترک تحصیل مورد استفاده قرار گرفت. پس از جمع‌آوری اطلاعات با کمک نرم‌افزار آماری SPSS نسخه‌ی ۱۹ با استفاده از شاخص‌های مرکزی، پراکندگی، آزمون کروسکال والیس و کای دو مبادرت به تجزیه و تحلیل اطلاعات گردید.

یافته‌ها: بیشترین دلایل انتخاب رشته با میانگین $1/18 \pm 3/87$ مربوط به انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک و بیشترین علت تمایل به ترک رشته با میانگین $1/36 \pm 3/04$ مربوط به نداشتن جایگاه اجتماعی است. در مورد قبول شدن اتفاقی و ادامه‌ی تحصیل در رشته‌ی پزشکی به کمک آزمون کروسکال والیس بین گروه‌ها تفاوت آماری معناداری وجود داشت ($p < 0/05$).

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از پژوهش و بررسی ارتباط بین متغیرها نشان داد که بین دلایل دانشجویان برای انتخاب رشته و دلایل آنها برای ترک تحصیل ارتباط معناداری وجود ندارد. دانشجویان پرستاری بینش و دانش کافی در مورد رشته‌ی پرستاری در زمان انتخاب رشته ندارند و این عامل می‌تواند در روند کار آنها در آینده و تمایل شان به ترک رشته پس از پذیرش تأثیر گذار باشد.

J Educ Ethics Nurs 2014;3(2):47-54

واژگان کلیدی: ترک رشته، انتخاب رشته، دانشجویان پرستاری

مقدمه:

نتیجه رسیدند که علاقه به شغل و رشته‌ی تحصیلی ریشه در عوامل مختلفی دارد و امروزه تحقیقات زیادی در این زمینه انجام شده است. به صورت کلی می‌توان گفت: انتخاب شغل از طرف والدین، خویشاوندان، دوستان، معلمان تحت تأثیر قرار می‌گیرد به گونه‌ای که در کشورهای توسعه یافته، خویشاوندان و دوستان و در کشورهای در حال توسعه، والدین و معلمان نقش اساسی‌تری دارند [۲]. عباس زاده و برهانی (۱۳۸۸) بیان نمودند که بایشرفت سال‌های تحصیل، علاقه‌ی دانشجویان به پرستاری افزایش یافته و مهمترین عوامل پیش‌بینی کننده در

بر طبق تعریف اتحادیه پرستاران آمریکا (۲۰۱۲) شغل پرستاری حفاظت، ارتقا و بهینه‌سازی سلامت و توانایی، پیشگیری از بیماری و جراحی، کاهش درد و رنج در طول تشخیص، درمان و مراقبت از افراد، خانواده‌ها و جوامع است. پرستاری حرفه‌ای مؤثر در بخش مراقبت‌های بهداشتی است و با تمرکز بر مراقبت از افراد، خانواده‌ها و جوامع بنا نهاده شده به طوری که آنها به حفظ و یا بازیابی سلامت مطلوب و کیفیت زندگی دست یابند [۱]. اورنوگا و کوستا در سال (۲۰۰۶) در پژوهشی به این

* نویسنده مسئول، نشانی: کرمان، مرکز تحقیقات فیزیولوژی

پست الکترونیک: h_hosseainrezaee@kmu.ac.ir

تلفن تماس: ۰۹۱۳۲۴۰۶۰۲۲

تاریخ پذیرش: ۹۴/۳/۵

تاریخ دریافت: ۹۳/۹/۱

ارتقاء ایشان در رشته، تجربه ی بیماری در خود فرد، و درک ارزشمندی رشته ی پرستاری بوده است [۳]. میرز و همکارانش (۲۰۰۷) نحوه ی ارائه ی خدمات پرستاری را عامل مثبت در انتخاب رشته می دانند و بیان می کنند افراد در انتخاب رشته به عواملی نظیر ارزش های حرفه ای، پاداشها و تناسب علایق و خصوصیت نیز توجه دارند [۴،۵] و عوامل مهمی نیز منجر به ترک رشته ی پرستاری می شوند. کواکلی (۱۹۹۹) نشان داد که یکی از مشکلات مهم حرفه پرستاری، میزان بالای ترک این رشته در حین تحصیل و بعد از فارغ التحصیلی است. همه ساله حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد دانشجویان پرستاری در سرتاسر جهان از ادامه ی تحصیل منصرف می شوند، که این مسئله از یک سو منجر به کمبود پرستار شده و از سوی دیگر تأثیر ناخوشایندی بر انگیزه ی حرفه ای سایر دانشجویان می گذارد [۵]. کالج سلطنتی پرستاری استرالیا (۲۰۰۲) ترک حرفه را یکی از بزرگترین مشکلات پیش روی حرفه ی پرستاری مطرح کرده است و بر شناخت دلایل آن و عوامل مؤثر بر تشویق پرستاران برای بازگشت به کار تأکید می نماید [۶]. هاروی و مک موری (۱۹۹۷) عوامل کمبود پرستاران را پایین بودن حقوق و دستمزد، افزایش بار مسئولیت، رشد سریع تکنولوژی و نیاز به انجام مراقبت های پیچیده توسط آنان ذکر می کند. عابدینی (۱۳۹۱) در بررسی های خود دلیل اصلی ترک رشته را ناتوانی در هماهنگ نمودن خود با شرایط جدید آموزشی می داند [۷،۱۸].

نتایج تحقیقی نشان دهنده ی راضی نبودن پرستاران از وضعیت شغلی است. در این پژوهش وضعیت حرفه ای، شرایط محیط کار از موارد مهم نگرانی پرستاران ذکر شده که موجب شده تعداد افرادی که شغل خود را ترک می کنند افزایش یابد [۸،۱۷،۹]. در تحقیق لای و همکاران (۲۰۰۹) عوامل مؤثر بر ترک پرستاری در تایوان بررسی شده است. پژوهشگران از دانشجویان علل تمایل به ماندن در حرفه ی پرستاری یا ترک آن را پرسیده اند که ۳۴/۶ درصد از دانشجویان سال چهارم تحصیل و ۴۶/۵ درصد سال پنجم مایل به ادامه ی این حرفه بوده اند. لای و همکارانش مواجهه بیشتر با محیط بالینی و حرفه ای را عامل این افزایش دانسته اند. ۱۶ درصد دانشجویان در این پژوهش از ابتدا به دلایل شخصی پرستاری را به عنوان اولین حرفه ی مورد علاقه انتخاب کرده و ۸۰ درصدشان انتخاب دوم یا بعدی آنها بوده است. دانشجویان تایوانی این حرفه را دارای ارزش حرفه ای پایین ارزیابی کرده بودند. چه افرادی که تمایل به ادامه ی پرستاری داشتند و چه دانشجویانی که تمایل به ترک آن دارند. درباره ی تأثیر عواملی مانند، سابقه ی بستری در بیمارستان، استرس شغلی و دریافت حمایت از پرستاران دیگر و ارزیابی فرد از عملکرد بالینی خودش نظرات

متفاوتی بیان کرده اند [۱۰]. جولایی و همکاران (۱۳۸۳) در مقاله ی خود نشان دادند تنها ۱۷ درصد دانشجویان پرستاری نظر مثبتی نسبت به حرفه ی خود دارند و ۶۹ درصد آنها موافق به ترک آن بوده اند. همچنین ۶۳/۶ درصد آنها تصمیم به تغییر رشته و ۵۱/۶۴ درصد تصمیم به انصراف از رشته را داشتند [۱۱].

در این پژوهش تنها به عوامل مؤثر بر ترک رشته ی پرستاری اشاره نموده و به عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری و نکات مثبت آن از دیدگاه دانشجویان این رشته اشاره ای نشده است. ادیب و دیانتی در یک سؤال چند گزینه ای چند عامل مؤثر بر انتخاب رشته ی پرستاری را به اختصار بررسی کرده اند که ۲۱/۲ درصد ورود به دانشگاه، ۲۱/۲ درصد تصور ادامه ی تحصیل در رشته پزشکی، ۲/۲ درصد یافتن شغل، ۱۵/۴ درصد دقت نکردن در انتخاب رشته، ۱۳/۴ درصد خدمت به انسانها، ۹/۶ درصد انتخاب رشته توسط دیگران را دلیل تحصیل در این رشته ذکر کرده اند [۱۲]. عباس زاده و همکاران (۱۳۸۷) با بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته در دانشجویان تازه وارد مؤثر ترین عامل در انتخاب رشته ی پرستاری را علاقه برای کمک به مردم و کمترین تأثیر مربوط به تجربه ی کار درمانی قبل از اشتغال به تحصیل بیان نمود [۱۳]. در این پژوهش به عوامل مؤثر بر تمایل به ترک یا ادامه ی تحصیل و ارتباط این عوامل با عوامل مؤثر بر انتخاب رشته اشاره نشده است. این در حالی است که تحقیقات زیادی در رشته های دیگر نظیر پژوهش نجات و همکاران (۱۳۸۵) در پزشکی [۱۴] ارفعی و صوفی آبادی در بررسی نشان داده اند ترک حرفه در تمام رشته های تحصیلی وجود دارد. دانستن عوامل مؤثر بر انتخاب رشته ی پرستاری برای ارتقاء انگیزه های ورود به این حرفه و پیشگیری از کمبود پرستاران با انگیزه ی مهم است [۱۵]. از آنجا که این موضوع در اغلب رشته های علوم پزشکی تأثیرات منفی دارد بنابراین دانستن عوامل مؤثر بر انتخاب رشته ی پرستاری برای ارتقاء انگیزه های ورود به این حرفه و پیشگیری از کمبود پرستاران شاغل ضروری است. بنابراین این پژوهش با هدف تعیین برخی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته و تمایل به ترک تحصیل در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کرمان طراحی و اجرا گردید.

روش کار:

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی است که در نیمه ی دوم سال ۱۳۹۳ انجام شد. واحد های مورد بررسی دانشجویان پرستاری از دانشکده ی پرستاری رازی شهر کرمان بود اند که به روش سرشماری ۱۵۰ نفر انتخاب شدند. معیار ورود به پژوهش شامل (دانشجوی پرستاری، حداقل ترم گذرانده یک

دیپلم بود و ۴۱/۹ درصد تحصیلات مادر خود را دیپلم اعلام کرده بودند. میانگین نمرات ۵۱ درصد در ترم قبل بین ۱۴ تا ۱۶ اعلام شده بود. ۳۳/۸ درصد پاسخ‌دهندگان سال سوم و ۵۴/۷ درصد آنها ساکن خوابگاه بودند.

نتایج نشان می‌دهد در دانشجویان سال چهارم تشویق و راهنمایی رسانه‌های گروهی، در دانشجویان سال سوم انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک تحصیلی و تشویق و راهنمایی رسانه‌های گروهی، در دانشجویان سال دوم انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک تحصیلی و در دانشجویان سال اول قبول شدن اتفاقی و تشویق و راهنمایی رسانه‌های گروهی مهمترین دلایل انتخاب رشته پرستاری بودند. در مورد قبول شدن اتفاقی و ادامه‌ی تحصیل در رشته‌ی پزشکی به کمک آزمون کروسکال والیس بین گروهها تفاوت آماری معناداری وجود داشت. از نظر دانشجویان سال سوم و چهارم نداشتن جایگاه اجتماعی، در سال اول و دوم دورنمای شغلی مبهم مهمترین دلایل ترک رشته پرستاری بودند (جدول ۲ و ۱). در عوامل انتخاب رشته‌ی پرستاری، انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک تحصیلی، تشویق و راهنمایی رسانه‌های گروهی و تشویق سایر دانشجویان پرستاری بیشترین تأثیر را داشتند. در مورد دلایل ترک رشته‌ی پرستاری نداشتن جایگاه اجتماعی، دورنمای شغلی مبهم و نداشتن آگاهی در مورد رشته‌ی پرستاری قبل از ورود به دانشگاه بیشترین اثر را داشته است.

در بررسی علل گرایش و ترک رشته‌ی پرستاری نتایج نشان داد بیشترین دلایل انتخاب رشته با درصد ۸/۴۷ مربوط به انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک و کمترین میزان با ۲/۲۰ درصد مربوط به امکان ادامه‌ی تحصیل در مقاطع بالاتر بود و این در حالی است که بیشترین علت ترک رشته با ۶۸/۰۴ درصد مربوط به نداشتن جایگاه اجتماعی و کمترین علت با ۱۸/۲ درصد مربوط به نداشتن جایگاه علمی است. در بررسی ارتباط عوامل مؤثر بر انتخاب رشته و تمایل به ترک آن با ویژگی‌های دموگرافیک از آزمون کای دو استفاده شد که ارتباط معنا دار آماری مشاهده نشد. در افراد با اولویت انتخاب ۱-۲۰ انتخاب رشته‌ی پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک تحصیلی، و در اولویت‌های بالاتر تشویق و راهنمایی رسانه‌های گروهی مهمترین دلیل انتخاب رشته پرستاری بودند. در مورد دوست داشتن کار در محیط بیمارستان، قبول شدن اتفاقی بین گروهها اختلاف آماری معناداری وجود داشت ($P=0/033$). در بررسی رابطه‌ی سابقه‌ی خدمت با تمایل به ترک رشته‌ی پرستاری از نظر تمام گروهها ارتباط معنا دار آماری وجود داشت ($P=0/015$).

ترم، حضور دائم در دانشکده پرستاری و مامایی رازی) بود. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه ساختارمند و محقق ساخته بود که در سه بخش اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه علل انتخاب رشته، پرسشنامه تمایل به ترک آن تشکیل شده است، که در بخش اول اطلاعات دموگرافیک به صورت سن، جنس، وضعیت تأهل، ترم گذرانده، رتبه در کنکور سراسری، سابقه‌ی کار بالینی، الویت انتخاب رشته‌ی پرستاری در انتخاب رشته‌ی کنکور سراسری، معدل نیمسال گذشته دانشگاه، تعداد دفعات شرکت در کنکور، شهر محل سکونت می باشد؛ بخش دوم شامل یک پرسشنامه‌ی مشتمل بر دو حیطه است. حیطه‌ی اول، ۱۵ سؤال مربوط به عوامل مؤثر بر انتخاب رشته و حیطه‌ی دوم شامل ۱۲ سؤال مربوط به عوامل مؤثر بر تمایل به ترک رشته بود که پس از کسب روایی صوری و محتوایی بر اساس نظر ده نفر از اساتید و صاحب نظران پرستاری با نمره‌ی ۰/۸۴ و کسب پایایی به روش آلفای کرونباخ و کسب نمره‌ی ۰/۸۷ بر اساس معیار لیکرت از خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و تا خیلی کم (۰-۴) مبادرت به جمع‌آوری اطلاعات گردید. ابتدا با ارائه‌ی معرفی‌نامه‌ی معاونت پژوهشی و کسب موافقت کمیته‌ی دانشگاه و کسب رضایت از تمام دانشجویان پرستاری مطابق با معیار ورود داده‌ها با توجه به رعایت اصول محرمانه بودن اطلاعات جمع‌آوری گردید سپس با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه‌ی ۱۹ تجزیه و تحلیل با کمک شاخص‌های مرکزی، پراکنده‌گی، آزمون کروسکال والیس و کای دو انجام شد.

نتایج :

پس از جمع‌آوری اطلاعات در پایان ۱۴۸ نفر پرسشنامه را به نحو مناسب تکمیل کرده بودند و دو مورد از پرسشنامه‌ها به دلیل کامل نبودن غیر قابل استفاده بودند. میانگین سن شرکت‌کنندگان $20/3 \pm 2/15$ سال با دامنه‌ی بین ۱۸ تا ۳۵ سال بود. ۶۱.۵ درصد شرکت‌کنندگان در تحقیق زن و (۸۷/۲) مجرد بودند. بیشتر پاسخ‌دهندگان ۹۵/۹ درصد دیپلم تجربی، معدل دیپلم ۴۹/۳ درصد آنها بین ۱۸ تا ۲۰ و رتبه‌ی کنکور ۵۲/۷ درصدشان بین ۷۰۰۰ تا ۱۴۰۰۰ بود. تعداد دفعات شرکت در کنکور دانشگاه بین ۱ تا ۴ مرتبه و با میانگین $1/60 \pm 0/67$ بود. ۵۱/۴ درصد افراد پرستاری را در انتخاب‌های اول تا بیستم خود برگزیده بودند. ۱۳۴ نفر پاسخ‌دهندگان (۹۰/۵) سابقه‌ی کار بالینی نداشتند. ۶ نفری که سابقه‌ی کار بالینی خود را اعلام کرده بودند بین ۲ تا ۱۶ سال سابقه‌ی کار داشتند و میانگین این سابقه $8/21 \pm 5/8$ سال بود. بیشتر پاسخ‌دهندگان (۸۰/۴ درصد) بومی بودند. تحصیلات پدر ۳۷/۲ درصد پاسخ‌دهندگان زیر

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار دلایل انتخاب رشته ی پرستاری و مقایسه ی آن درسال های مختلف تحصیل

گویه	سال تحصیلی				آزمون کروسکال والیس
	اول	دوم	سوم	چهارم	
رتبه ی قبولی در دانشگاه	۲/۴۹±۱/۱۹	۲/۰۷±۱/۱۲	۲/۳۴±۱/۰۶	۰/۸۴ ± ۱/۵۰	۰/۰۶
طول مدت تحصیل	۳/۳۷±۱/۲۵	۳/۱۶±۱/۲۹	۳/۱۸±۱/۰۰	۳۳/۳± ۱/۶۳	۰/۸۴
وجود این رشته در منطقه ی محل سکونت شما	۲/۹۸±۱/۳۸	۲/۹۱±۱/۴۴	۲/۸۶±۳/۱	۸۳/۲±۱/۱۷	۰/۹۷
تشویق سایر دانشجویان پرستاری	۳/۶۷±۱/۲۸	۳/۸۸±۱/۱۶	۳/۶۰±۱/۲۱	۵۰/۳±۱/۵۲	۰/۶۹
دوست داشتن کار در محیط بیمارستان	۲/۴۱±۱/۴۴	۲/۴۷±۱/۵۲	۲/۸۴±۱/۳۳	۰۰/۲±۱/۱۰	۰/۱۸
قبول شدن انفاقی	۳/۹۲±۱/۴۱	۳/۳۳±۱/۴۶	۳/۳۶±۱/۴۵	۴/۰۵±۰/۵۵	۰/۰۳۳
عدم موفقیت در ورود به رشته های دیگر	۲/۵۵±۱/۴۰	۳/۰۷±۱/۴۷	۳/۳۲±۱/۳۶	۳/۰۰±۱/۲۶	۰/۰۵۱
خدمت بشر دوستانه	۲/۰۶±۱/۲۷	۲/۸۴±۱/۵۱	۲/۳۸±۱/۱۲	۲/۳۳±۱/۳۷	۰/۰۵
ادامه ی تحصیل در رشته ی پزشکی	۲/۰۰±۱/۳۱	۳/۱۲±۱/۶۲	۰/۵۲±۱/۳۳	۳/۵۷±۱/۷۵	۰/۰۰۱
بازار کار رشته ی پرستاری	۲/۲۲±۱/۲۳	۲/۱۲±۱/۲۴	۲/۲۸±۱/۱۸	۲/۰۰±۱/۸۹	۰/۸۵
اعتبار و منزلت رشته ی پرستاری	۲/۷۸±۱/۴۳	۳/۲۱±۱/۴۱	۲/۹۰±۱/۳۰	۲/۳۳±۱/۸۲	۰/۳۲
تشویق و راهنمایی رسانه های گروهی	۳/۹۲±۱/۱۵	۴/۰۵±۱/۱۵	۳/۶۲±۱/۳۳	۴/۱۷±۰/۷۵	۰/۲۷
انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک تحصیلی	۳/۹۰±۱/۱۶	۴/۱۴±۱/۱۵	۳/۶۲±۱/۲۴	۴/۰۰±۰/۸۹	۰/۱۶
داشتن آگاهی در مورد رشته ی پرستاری قبل از ورود به دانشگاه	۲/۸۸±۱/۲۴	۳/۳۷±۱/۳۵	۲/۸۸±۱/۲۷	۱۲/۲۳±۱/۳۳	۰/۱۳
امکان ادامه ی تحصیل در مقاطع بالاتر	۱/۶۵±۰/۸۸	۲/۳۰±۱/۴۱	۲/۲۴±۱/۳۰	۲/۱۷±۱/۱۷	۰/۰۶

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار دلایل مؤثر بر ترک رشته ی پرستاری و مقایسه ی آن درسال های مختلف تحصیل

گویه	سال تحصیلی				آزمون کروسکالوالیس
	اول	دوم	سوم	چهارم	
نداشتن جایگاه اجتماعی	۳/۱۲±۱/۴۴	۲/۸۶±۱/۴۴	۳/۱۰±۱/۲۵	۳/۱۷±۱/۴۷	۰/۷۸
ناشناخته بودن واقعیت حرفه ی پرستاری برای بیماران و سایر افراد تیم پزشکی	۲/۷۶±۱/۳۲	۲/۱۶±۱/۳۳	۲/۴۶±۱/۲۸	۲/۱۷±۱/۴۷	۰/۱۰
نگرش نامناسب سایر افراد تیم پزشکی نسبت به حرفه ی پرستاری	۲/۴۹±۱/۳۲	۲/۲۸±۱/۲۸	۲/۴۶±۱/۲۸	۲/۰۰±۱/۲۶	۰/۷۴
وجود خطرات جسمی و عوامل تهدید کننده ی زندگی در حرفه ی پرستاری	۲/۹۲±۱/۰۰	۲/۳۷±۱/۲۹	۲/۷۰±۱/۳۰	۲/۳۳±۱/۲۱	۰/۰۹۷
پایین بودن میزان حقوق و دستمزد پرستاران	۲/۵۵±۱/۱۷	۲/۲۳±۱/۲۷	۲/۶۶±۱/۰۶	۲/۶۷±۱/۲۱	۰/۲۰
عدم توجه به جایگاه علمی برای پرستاران	۲/۲۹±۱/۱۷	۲/۱۹±۱/۳۳	۲/۲۰±۱/۰۳	۲/۰۰±۱/۱۰	۰/۸۴
زمان نامناسب شیفت های کاری و طولانی بودن زمان آنها	۲/۳۷±۱/۲۴	۲/۲۱±۱/۱۷	۲/۲۸±۱/۰۷	۲/۰۰±۰/۸۹	۰/۸۸
استرس شغلی زیاد	۲/۴۱±۱/۱۷	۲/۰۲±۱/۱۶	۲/۳۰±۱/۱۵	۲/۰۰±۰/۶۳	۰/۲۹
دورنمای شغلی مبهم	۳/۱۶±۱/۲۵	۳/۰۲±۱/۰۸	۲/۶۶±۱/۰۶	۲/۸۳±۱/۴۷	۰/۱۵
نداشتن آگاهی در مورد رشته ی پرستاری قبل از ورود به دانشگاه	۲/۷۸±۱/۳۷	۲/۹۸±۱/۳۹	۳/۰۲±۱/۳۳	۳/۰۰±۰/۶۳	۰/۷۶
عدم ارتباط مناسب حرفه ای بین پرستاران و پزشکان	۲/۴۹±۱/۱۹	۲/۳۳±۱/۲۵	۲/۳۴±۱/۲۲	۱/۸۳±۰/۷۵	۰/۶۱
عدم پذیرش حرفه ی پرستاری به عنوان یک حرفه -ی مستقل و مؤثر از طرف بیماران و سایر افراد تیم پزشکی	۲/۷۳±۱/۲۹	۲/۷۰±۱/۳۲	۲/۴۴±۱/۲۶	۲/۱۷±۱/۱۷	۰/۵۲

بحث:

عوامل جنسیت، تأهل و معدل تأثیری بر علل گرایش و ترک رشته نداشتند و اختلاف معناداری نیز بین این عوامل و علل گرایش و ترک رشته مشاهده نشد. ۵۱/۴ درصد افراد پرستاری را در انتخاب‌های اول تا بیستم خود برگزیده بودند؛ این در حالی است که در پژوهش مشابه انجام شده در کشور تایوان ۱۶ درصد دانشجویان در این تحقیق از ابتدا به دلایل شخصی پرستاری را به عنوان اولین حرفه‌ی مورد علاقه انتخاب کرده و ۸۰ درصدشان انتخاب دوم یا بعدی آنها بوده است که با نتایج بررسی حاضر که رشته‌ی پرستاری در بیشتر موارد جزء انتخاب‌های اولیه نبوده هماهنگی ندارد. این امر می‌تواند مرتبط با ساختار متفاوت انتخاب رشته در هر دو کشور باشد [۱۰]. تشویق و راهنمایی رسانه‌های گروهی، انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک تحصیلی و تشویق سایر دانشجویان پرستاری به ترتیب سه دلیل اصلی افراد مجرد برای انتخاب رشته‌ی پرستاری است بودند. در حالی که در افراد متأهل، قبول شدن اتفاقی، عدم موفقیت در ورود به رشته‌های دیگر و انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک تحصیلی دلایل اصلی انتخاب رشته‌ی پرستاری بودند. در مورد قبول شدن اتفاقی، عدم موفقیت در ورود به رشته‌های دیگر، اعتبار و منزلت رشته‌ی پرستاری و داشتن آگاهی در مورد رشته‌ی پرستاری قبل از ورود به دانشگاه به کمک آزمون کای دو، بین دو گروه تفاوت آماری معنادار داشت ($P=0/04$). پژوهش عابدیان و شاه حسینی در سال ۱۳۹۰ نشان داد بیشتر دانشجویان پرستاری دانشگاه مازندران «فرصت‌برای کسب مدرک عالی تحصیلی» را به عنوان بالاترین انگیزه‌ی خود از انتخاب رشته‌ی پرستاری بیان نمودند که با نتایج تحقیق حاضر هماهنگی ندارد [۱۷].

هاروی و مک موری (۱۹۹۷) عوامل کمبود پرستاران را پایین بودن حقوق و دستمزد، افزایش بار مسئولیت، رشد سریع تکنولوژی و نیاز به انجام مراقبت‌های پیچیده توسط آنان ذکر می‌کند [۷]. نتایج تحقیق ایلیس (۱۹۷۷) که در استرالیا انجام شده نشان دهنده‌ی رضای نبودن پرستاران از وضعیت شغلی شان می‌باشد. در این پژوهش وضعیت حرفه‌ای، استقلال و دستمزد از موارد مهم نگرانی پرستاران است و موجب شده تعداد افرادی که شغل خود را ترک می‌کنند افزایش یابد [۹]. این در حالی است که نتایج تحقیق حاضر نداشتن جایگاه اجتماعی، دورنمای شغلی مبهم و نداشتن آگاهی در مورد رشته‌ی پرستاری قبل از ورود به دانشگاه از نظر افراد مجرد و نداشتن جایگاه اجتماعی، نداشتن آگاهی در مورد رشته‌ی پرستاری قبل از ورود به دانشگاه و دورنمای شغلی مبهم در افراد متأهل مهمترین دلایل

ترک رشته‌ی پرستاری است. پورتر (۱۹۸۴) در بررسی‌های خود دلیل اصلی ترک رشته را ناتوانی در گذراندن واحد‌های درسی ذکر کرده است [۸]. نتایج تحقیق ایلیس (۱۹۷۷) در استرالیا نشان دهنده‌ی رضای نبودن پرستاران از وضعیت شغلی شان می‌باشد. در این پژوهش وضعیت حرفه‌ای، استقلال و دستمزد از موارد مهم نگرانی پرستاران می‌باشد و موجب شده تعداد افرادی که شغل خود را ترک می‌کنند افزایش یابد [۹]. در سه تحقیق جداگانه، میزانتمایلیبتر کحرفه‌پرستاران مرد بالاتر از زنان بوده‌است. بر اساس یافته‌های چند پژوهش دیگر، پرستاران مجرد، میزانتمایلیبتر بر یادامه یک‌کار در حرفه را داشتند [۲۳ و ۲۱]. تحقیقات مشابه نشان دادند که بین سابقه‌ی خدمت و ترک حرفه‌ی پرستاری ارتباط معناداری وجود دارد. این نتیجه با نتایج حاصل از پژوهش فوق هماهنگی ندارد [۱۶]. انتخاب پرستاری صرفاً با هدف کسب مدرک تحصیلی و قبول شدن اتفاقی و تشویق و راهنمایی رسانه‌های گروهی مهمترین دلایل انتخاب رشته‌ی پرستاری بودند. در مورد قبول شدن اتفاقی و ادامه‌ی تحصیل در رشته‌ی پزشکی بین دانشجویان با اولویت‌های مختلف در انتخاب رشته با ($P=0/001$) تفاوت آماری مثبت و معنادار وجود داشت.

از نظر دانشجویان سال سوم و چهارم نداشتن جایگاه اجتماعی، در سال اول و دوم دورنمای شغلی مبهم مهمترین دلایل انتخاب و ترک رشته‌ی پرستاری بودند که با پژوهش فارسی ۲۰۱۰ هماهنگی دارد [۱۷، ۱۸]. از آنجا که در اکثر مراکز درمانی حاکمیت پزشکان وجود دارد و پرستاران کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند این عامل می‌تواند تأثیر زیادی در جایگاه اجتماعی حرفه‌ی پرستاری داشته باشد.

در مورد میانگین نمره‌ی تشویق سای دانشجویان پرستاری، بازار کار رشته‌ی پرستاری، اعتبار و منزلت رشته‌ی پرستاری، تشویق و راهنمایی رسانه‌های گروهی و داشتن آگاهی در مورد انتخاب رشته‌ی پرستاری قبل از ورود به دانشگاه با سن ($P=0/021$) و تأهل ($P=0/02$) به کمک آزمون کای دو ارتباط آماری معناداری وجود داشت.

علاقه به شغل و رشته‌ی تحصیلی ریشه در عوامل مختلفی دارد و امروزه مطالعات زیادی در این زمینه انجام شده است به صورت کلی می‌توان گفت: انتخاب شغل از طرف والدین، خویشاوندان، دوستان، معلمان تحت تأثیر قرار می‌گیرد به گونه‌ای که در کشورهای توسعه یافته، خویشاوندان و دوستان و در کشورهای در حال توسعه، والدین و معلمان نقش اساسی تری دارند [۲]. عباس زاده و همکاران (۱۳۸۷) با بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته در دانشجویان تازه وارد دانشگاه علوم پزشکی کرمان مؤثرترین عامل در انتخاب رشته‌ی پرستاری

نتیجه گیری:

با توجه به نتایج حاصل از پژوهش عوامل اجتماعی و اطلاع رسانی مناسب و علمی می تواند تأثیر بسزایی در روند انتخاب رشته دانشجویان پرستاری داشته باشد و قبل از ورود به این رشته اطلاعات و آگاهی کامل از نحوه ی کار شرایط و ویژگی های محل کار و سایر عوامل مرتبط با این رشته می تواند افراد را در انتخاب آگاهانه کمک نماید. این عامل در کاهش ترک تحصیل بعد از شروع به درس خواندن می تواند تأثیر گذار باشد.

تقدیر و تشکر:

از مرکز تحقیقات فیزیولوژی دانشگاه علوم پزشکی کرمان و همهی پرسنل و دانشجویان پرستاری به دلیل همکاری در انجام پژوهش تقدیر و تشکر می شود. تحقیق حاضر با کد ۹۳/۱۸ در مرکز تحقیقات فیزیولوژی دانشگاه علوم پزشکی کرمان تصویب و اجرا گردید.

علاقه ی کمک به مردم و کمترین تأثیر مربوط به تجربه ی کار درمانی قبل از اشتغال به تحصیل مشخص شد [۱۳]. در پژوهش جولایی و همکاران (۱۳۸۳) ۶۹ درصد آنها موافق با ترک حرفه بوده اند. همچنین ۶۳/۳ درصد آنها تصمیم به تغییر رشته و ۶۴/۵۱ درصد تصمیم به انصراف از رشته داشتند. در تحقیق آنها تنها به عوامل مؤثر بر ترک پرستاری اشاره شده و به عوامل مؤثر بر انتخاب رشته ی پرستاری و نکات مثبت این رشته از دیدگاه دانشجویان رشته ی پرستاری اشاره ای نشده است [۵]. بررسی ارتباط بین متغیرها نشان داد که بین دلایل دانشجویان برای انتخاب رشته و دلایل آنها برای ترک ارتباط معنا داری وجود ندارد. عابدی (۱۳۹۱) نشان داد که دانشجویان پرستاری بینش و دانش کافی در مورد رشته ی پرستاری در زمان انتخاب رشته ندارند و این عامل می تواند در روند کار آنها در آینده و تمایل آنها به ترک رشته پس از پذیرش تأثیر گذار باشد [۱۸].

References:

- Mamarian R. Application of nursing concepts and theories. 3, editor. Tehran: Haidari; 2013:5-70
- Orenuga O, Costa O. Characteristics and study motivation of clinical dental in Nigerian Universities. J Dent Edu 2006; 70:996-1003.
- Abbaszadeh A, borhani F, Mohsenpoor M. Choice of university nursing students from year 2007 to 2010 based on personality theory and Holland jobs. jqr 2012; (2) 10:4-34
- Miers ME, Rickaby CE, Pollard KC. Career choices in health car: Is nursing a special case? A content analysis of survey data. Int J Nur Stud 2007; 44(7):1196-11209.
- Coakly Al-Lois. The research for strategiesto reduce nurse wastage. Professional Nurs 1999; 14(11):27-23.
- Lindop E. Individual stress and relationship to termination of nurse training. Nurs Educ Today 2008; 21: 172-4.
- Harvey V, Mcmurry N. Student's perception of Nursing. J Nurs Educ 1997; 30(8):383-388.
- Glossop C. Student nurse attrition from pre-registration courses: investigating methodological issues. Nurse Educ Today 2001; 21:170-80.
- Neilson GR, Jones MC. What predicts the selection of nursing as a career choice in 5th and 6th year school students? Nurs Educ Today 2012; 32(5):588-9
- Jolae Sodabe, Mehrdad Nedax. Of the nursing profession and nursing students leaving the University of Tehran. Iran J Med Educ 2005; 3(10): 24-27.
- Adib hajbaghery M, Dianati M. Undergraduated nursing student's compatibility with the nursing profession. BMC Med Educ 2005; 25(5).
- Abbaszadeh A, Borhani F, Mohsenpoor M. Factors affecting new nursing students to choose university degree 2009. j Razi Nurs school 2010; 10(20).
- Nejat S, Emami Razavi H, Rashidian A, Yazdani S, Majdzadeh R. Evaluate medical students in the medical field and knowledge about the causes chosen career from Tehran University School of Medicine in encounter both qualitative and quantitative approaches. Steps of Development Medical Education. Med Educ dev Cent J 2008, 3(1).
- Arfa e k, Sufi abadi Z. Choice perspective motivations Medicine, Semnan University students. Mag Nurs School Med Tehran Univ Med Sci 2013; 23(67): 23.
- Farsi Z, Dehghan-Nayeri N, Negarandeh R, Broomand S. Nursing profession in Iran: an overview of opportunities and challenges. Japan j Nurs Sci: 2010; 7(1): 34 [Persian]
- Dalir Z, Shojaeean Z, Khodabandehloo Z. Survey on the Motivation of Nursing and Midwifery Students toward Their Field of Study Selection- Nursing and Midwifery School-2007. Iran J Nurs Res 2011; 6(20):34-51. [Persian]
- Hesam, Moslem. Assessing the relationship between nurses' quality of worklife and their intention to leave the nursing profession. Nursing Management. Q J Nurs Manag 2012; 1, (3):34-38.
- K Abedian, Z Shahhosseini. Factors Affecting Students' Motivations for Choosing journal Nursing as a Career: A Cross-Sectional Study. Health Family 2012; 1(3):31-34.

19. Alam MM, Fakir Mohammad J. Level of job satisfaction and Intent to leave among Malaysian nurses. *Bus Intell J* 2010; 3(1): 123-136.
20. Cho SH, Jung SY, Jang S. Who enters nursing schools and why do they choose nursing? A comparison with female non-nursing students using longitudinal data. *Nurs Educ Today* 2010; 30 (2): 180 -186.
21. Estry-Béhar M, Van der Heijden BI, Ogińska H, Camerino D, Le Nézet O, Conway PM, et al. The impact of social work environment, teamwork characteristics, burnout, and personal factors upon intent to leave among European Nurses. *Med Care j* 2007; 45 (10):939–950.
22. El-Jardali F, Dimassi H, Dumit N, Jamal D, Mouro G. A national cross-sectional study on nurses' intent to leave and job satisfaction in Lebanon: implications for policy and practice. *BMC Nurs* 2009; 12(8):3.
23. Liou SR, Cheng CY. Organizational climate, organizational commitment and intention to leave amongst hospital nurses in Taiwan. *J Clinical Nurs* 2010; 19 (11–12): 1635–1644.

A number of factors influencing the choice of University field of study and inclination to quit studying in nursing students of Kerman University of Medical Sciences, admitted in 2014

Safari MM¹, Ahmadizade M¹, Ghanoni M¹, Almacian F¹, Hosseain Rezaei H^{*2}

Received: 11/22/2014

Accepted: 5/26/2015

1. Dept. of Nursing, University of Medical Kerman, School of Nursing and Midwifery Razi, Kerman, Iran
2. Physiology research center, University of Medical Kerman, Kerman, Iran

Journal of Education and Ethics in Nursing, Volume 3, Number 2, Summer 2014

J Educ Ethics Nurs 2014;3(2):47-54

Abstract

Introduction:

Leaving the profession, as one of the biggest problems facing the nursing profession, is raised. Considering the importance of the nursing profession in the service of patients and health promotion, the above study was conducted with the aim of determining the factors that influence the choice of the course and tendency to drop-out in nursing students.

Methods and Materials:

This study is a descriptive-analytical study. The courses were studied by nursing students from Razi School of Nursing and Midwifery who were selected by census method. Data collection tool in the questionnaire was a structured and self-made one with a score of 0.8 content-face validity and with a score of 0.87 reliability by Alpha Krunbakhs used in three parts as follows: demographic data, questionnaire of selected fields, questionnaire of tendency to drop-out. After collecting the data using statistical software SPSS version 19, the data were analyzed by using a central index, dispersion, Kruskal-Wallis and Chi-square test.

Results:

The main reason for choosing this field is simply to get a degree in nursing with an average of 1.18 ± 0.87 and the main reason for tendency to leave the field is related to the lack of social status with an average of 1.36 ± 3.04 . In the case of the accidental admittance and continuing studying medicine, there was no statistically significant difference between groups with Kruskal-Wallis test ($p < 0.05$).

Conclusions:

The results obtained from the study on the relationship between variables showed that there is no significant relationship between the students' reasons for choosing this field and their reasons for drop-out. Nursing students lack sufficient insight and knowledge of nursing at the time of their choosing and this factor can affect their occupational quality in the future and their desire to leave the field after admission.

Key Words: Field Abandon, Field Selection, Nursing Students

* Corresponding author, Email: h_hosseainrezaee@kmu.ac.ir